

40 let výuky logistiky, mezinárodní dopravy a zasílatelství na Katedře logistiky Podnikohospodářské fakulty VŠE v Praze: Od průkopnických začátků k mezinárodně uznávané specializaci

Výuka mezinárodní přepravy a zasílatelství na Podnikohospodářské fakultě Vysoké školy ekonomické v Praze představuje dnes již tradiční a respektovanou součást vysokoškolského vzdělávání v oblasti logistiky. Její historie sahá do roku 1986 a od té doby prošla kontinuálním vývojem, který odrážel nejen proměny české ekonomiky, ale i rostoucí význam logistiky a jejich součástí v mezinárodním obchodě a globálních dodavatelských řetězcích.

Průkopnické období (1986–1990): Vznik systematické výuky a její odborné ukotvení

Systematická výuka mezinárodní přepravy a zasílatelství byla na Vysoké škole ekonomické v Praze zahájena počátkem roku 1986 na tehdejší Katedře ekonomiky dopravy a spojů, která byla součástí Výrobně-ekonomické fakulty. Do té doby byla tato problematika pouze okrajovou součástí kurzu ekonomiky dopravy, který vedl doc. Milan Ehrenberger. Rostoucí význam mezinárodní přepravy v zahraničním obchodě však postupně vedl k potřebě vytvořit specializovanou výuku zaměřenou přímo na tuto oblast.

Impulsem pro její vznik byl můj příchod na katedru. Přišel jsem totiž z podniku zahraničního obchodu Čechofracht, což byl podnik pro námořní dopravu a mezinárodní zasílatelství. Právě snaha o propojení akademického prostředí s praktickým prostředím mezinárodní přepravy se od samého počátku stalo jedním z klíčových rysů výuky. To bylo tehdejší vedení katedry vyslyšeno.

Na přípravě, koncepci a realizaci výuky se tehdy aktivně podíleli odborníci z tehdejšího 20. odboru Federálního ministerstva zahraničního obchodu, který byl odpovědný za oblast mezinárodní přepravy, ale i pracovníci Federálního ministerstva dopravy. Mezi významné spolupracovníky patřili zejména Ing. Pavel Švácha, Ing. Jan Kusý a Ing. Karel Mach z Federálního ministerstva zahraničního obchodu a PhDr. Švehlová z Federálního ministerstva dopravy. Významnou roli sehrál také ředitel 20. odboru FMZO Ing. Vlastislav Kühnl, který podpořil odbornou garanci a institucionální zázemí této výuky. Významná spolupráce byla i s tehdejší Ústředním dopravním institutem, s jeho ředitelem Ing. Vladimírem Svobodou a především pak s jeho zástupcem Ing. Miroslavem Rumlerem, CSc. (později se tato spolupráce transformovala do úzké spolupráce s firmou Reliant, kterou Ing. Rumler, CSc. založil). Ti všichni mi v řadě případů kryli záda, protože ne vždy bylo všechno z obsahu naší výuky některým pracovníkům VŠE po chuti.

Nicméně právě tato spolupráce měla zásadní význam nejen z hlediska odborné úrovně výuky, ale také pro její samotnou existenci. Umožnila koncipovat výuku v souladu s tehdy již pomalu se prosazujícími mezinárodními principy, zejména s pojetím přepravy jako obchodovatelné služby, jak je formulovaly mezinárodní organizace GATT a UNCTAD. Tento přístup byl v tehdejší době progresivní a přispěl k tomu, že výuka odpovídala skutečným potřebám tehdy se postupně reformujícího mezinárodního obchodu.

Výuka byla ve svých začátcích realizována jako volitelný specializační předmět, dostupný studentům denního i později dálkového studia. Již v této fázi vznikaly diplomové práce zaměřené na konkrétní problémy mezinárodní přepravy a zasílatelství, čímž se vytvářely základy odborné specializace studentů.

Už tehdy bylo velmi důležitou součástí výuky její propojení s praxí. Studenti absolvovali odborné exkurze a praxe v předních dopravních a zasílatelských organizacích. Klíčovou roli zde sehrál zejména podnik Čechofracht, který se stal přirozeným partnerem výuky a významným místem odborné praxe studentů. Dalšími významnými partnery byly například jeho majetkové účasti jako Intrasped (London) Ltd., Eberhard Clemens GmbH. (Hamburg), Spedrapid (Gdynia) nebo naše firmy Československá námořní plavba (ČNP), Československá plavba labská (ČSPLO), Československé aerolinie (ČSA), podniky Československé státní automobilové dopravy (ČSAD), Československé státní dráhy (ČSD), ale i Československá dunajská plavba (ČSPD). Spolupracovali jsem ale např. i s mezinárodní firmou Interlichter na jejímž vedení v Budapešti jsme měli diplomantku.

Významným aspektem výuky tehdy bylo i navázání přímých kontaktů se zahraničními dopravci, včetně společností Lufthansa, Finnair a Scandinavian Airlines System (SAS). To bylo v tehdejších dobách velmi nestandardní, ale studentům to umožňovalo získat přehled o fungování mezinárodní přepravy i mimo tehdejší československé prostředí. V rámci výuky se tak promítala se zbrusu nová videa Lufthansy, DB, používaly se výukové pomůcky Finnairu atd. To bylo tehdy pro běžné studenty značně šokující.

Navzdory složitým podmínkám tehdejší doby se podařilo vytvořit odborně kvalitní a progresivní výuku, která položila základy budoucího rozvoje logistického vzdělávání na VŠE v Praze.

Transformace po roce 1990 a vznik Katedry logistiky

Po roce 1989 došlo k zásadní reorganizaci vysokoškolského prostředí a zániku oborových kateder, včetně Katedry ekonomiky dopravy a spojů. V návaznosti na tyto změny vznikla na Podnikohospodářské fakultě samostatná Katedra logistiky pod vedením prof. Ing. Petra Pernici, CSc., která byla prvním akademickým pracovištěm svého druhu v tehdejší Československu.

Výuka mezinárodní přepravy a zasílatelství zde plynule pokračovala a postupně se stala součástí širšího konceptu logistického vzdělávání. Významným impulsem pro další rozvoj bylo zapojení zahraničních odborníků a realizace mezinárodních vzdělávacích programů, z nichž velký význam měl mezinárodní kurz „Logistika v tržní ekonomice“, který byl organizován ve spolupráci s americkými univerzitami. Kurz vedli lektori z USA a probíhal pod záštitou „Centre of Transportation of City University of New York“ a „The Princeton University“.

Současná podoba výuky: Mezinárodně uznávané logistické vzdělávání

V současnosti představuje Katedra logistiky významné centrum logistického vzdělávání v České republice. Výuka probíhá na bakalářském i magisterském stupni studia a zahrnuje jak základní logistické kurzy, tak specializované předměty zaměřené na mezinárodní přepravu, zasílatelství a řízení dodavatelských řetězců.

Klíčovou součástí studia je vedlejší specializace „Logistika – mezinárodní přeprava a zasílatelství“, která poskytuje komplexní odbornou přípravu pro budoucí logistické specialisty. Absolventi této specializace nacházejí uplatnění ve významných logistických, dopravních, výrobních i obchodních společnostech v České republice i v zahraničí.

Významným potvrzením kvality poskytovaného vzdělávání je opakované získání mezinárodní odborné akreditace Evropské logistické asociace (ELA). Tato akreditace potvrzuje, že výuka odpovídá uznávaným evropským profesním standardům, a umožňuje nejlepším absolventům získat prestižní profesní certifikát ECBLc, který je mezinárodně uznávaným dokladem jejich odborné kvalifikace.

Kvalita a význam vzdělávací činnosti Katedry logistiky byly oceněny také odbornou veřejností, například Oceněním za mimořádný přínos při výchově logistických vysokoškolských specialistů, které katedra již dvakrát převzala od České logistické asociace.

Spolupráce s firmami jako trvalý základ výuky

Stejně jako v počátcích výuky, i dnes je jejím základním principem úzké propojení s praxí. Katedra dlouhodobě spolupracuje s významnými logistickými, dopravními a výrobními společnostmi, které se aktivně podílejí na výuce prostřednictvím odborných přednášek, exkurzí, studentských prací a projektů apod.

Tato spolupráce umožňuje studentům získat praktické zkušenosti a připravuje je na úspěšné uplatnění v logistické praxi. Absolventi katedry dnes působí v širokém spektru logistických organizací, dopravních podniků, výrobních společností i mezinárodních institucí.

Katedra dlouhodobě spolupracuje s řadou významných logistických, dopravních a průmyslových společností. Strategickým firemním partnerem katedry je společnost DPD Czech Republic a hlavním partnerem společnost HOPI Holding. Mezi další firemní partnery patří: CHEP CZ, SBS Cargo, MSC (Mediterranean Shipping Company), Jungheinrich, DB Cargo Czechia, Procter and Gamble, Geis Global Logistics, Kaufland, ICZ.

Spolupráce zahrnuje odborné přednášky, exkurze, zadávání témat kvalifikačních prací i další formy odborné spolupráce, které umožňují studentům získat přímé zkušenosti s logistickou praxí.

Katedra rovněž spolupracuje s profesními organizacemi, jako jsou Česká logistická asociace, Svaz spedice a logistiky ČR, ČESMAD Bohemia a Ministerstvo dopravy ČR, a s odbornou společností Reliant, která dlouhodobě podporuje logistické vzdělávání a organizuje významné odborné logistické konference.

Tradice, kvalita a perspektiva do budoucna

Za čtyřicet let své existence prošla výuka logistiky, mezinárodní dopravy a zasílatelství na VŠE v Praze významným vývojem. Z průkopnické specializace se stala moderní, mezinárodně uznávaná vzdělávací oblast, která připravuje odborníky pro potřeby současné globální ekonomiky.

Katedra logistiky Podnikohospodářské fakulty VŠE v Praze tak představuje respektované akademické pracoviště, které svou dlouholetou tradicí, kvalitou výuky, mezinárodní akreditací a úzkým propojením s praxí významně přispívá k rozvoji logistického oboru a přípravě budoucích generací logistických odborníků.

Radek Novák